

Enligt sändlista

Bildande av Märsöns naturreservat i Strängnäs kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med syfte enligt nedan. Reservatets gränser märks ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken att nedan angivna inskränkningar och intrång ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i ett variationsrikt och bitvis kuperat område bestående av både lövskogar och barrskogar med lång trädkontinuitet. Lövskogarna med sitt rika inslag av ädellövträd och gamla grova lövträd bevaras och utvecklas. Likaså barrskogarnas variationsrika ekosystem med gamla och senvuxna träd, död ved, olikåldrighet och trädslagsblandning. Syftet är även att bevara områdets biologiska mångfald av framför allt kryptogamer, kärlväxter och skalbaggar. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter ska kontinuerligt finnas, till exempel gamla grova lövträd, spärrgreniga tallar, solbelysta trädstammar och död ved. Vidare är syftet att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer genom att utveckla och stärka naturvärden i yngre och skötta bestånd av produktionskaraktär. Syftet är också att erbjuda områden

för friluftsliv, samt upplevelser av och kunskap om områdets värden för besökare.

Syftet ska nås genom att skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Områden med äldre lövskog utvecklas genom plockhuggning av gran, friställning av grova träd och andra naturvårdsintressanta träd, åtgärder för att gynna föryngring av vissa trädslag, tillskapande av död ved, strukturskapande åtgärder samt utveckling av brynmiljöer. Barrskogarnas naturvärden stärks genom friställning av värdefulla träd, tillskapande av död ved, strukturskapande åtgärder samt åtgärder för att gynna föryngring och skapa möjlighet för träd att bli riktigt gamla. I skogspartier av yngre och trivialare karaktär ska restaurering ske så att dessa skogar snabbare kan utveckla en mer naturskogsliknande karaktär och därigenom stärka områdets övriga värden. Detta ska ske genom strukturskapande åtgärder, borttagande av yngre gran, främjande åtgärder för föryngring av lövträd och tall, ökad luckighet och friställning av träd. Körsador eller diken som har en avvattande effekt åtgärdas för att återställa hydrologin. Sumpskogsområdena lämnas i huvudsak för fri utveckling, men vid behov kan uppväxande gran avvecklas. Om det finns möjlighet kan våtmarksslätter återskapas i de öppna våtmarker som visar tecken på tidigare slätter. För att stärka områdets hävdgynnade naturvärden kan bete bli aktuellt, men endast under förutsättning att markägaren tillåter det. För att utveckla naturreservatets tallskogsvärden kan naturvårdsbränning vara aktuellt, men även detta förutsätter att markägaren godkänner att bränning får genomföras.

Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv. Markerade stigar och friluftslivsanordningar anläggs för att visa besökare till olika upplevelsevärden. Information om områdets värden tas fram och görs tillgänglig i olika kanaler.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och livsmiljötyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet, liksom behovet av att vidta åtgärder mot invasiva främmande arter.

Reservatsföreskrifter

- A. Inskränkningar enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt författningar och andra beslut är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning,
4. uppföra stängsel eller hägnad,
5. anordna upplag,
6. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, spränga, deponera eller dämna,
7. avverka träd eller buskar,
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
9. framföra motordrivet fordon i terrängen,
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
11. kalka eller gödsla mark eller vatten,
12. inplantera för området främmande djur- eller växtarter.

Ovanstående inskränkningar utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Inskränkningarna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för konventionell jordbruksdrift inom befintlig jordbruksmark markerad på karta i bilaga 1.2. Detta inkluderar att underhålla befintliga åkerdiken samt att hålla efter kantträd i direkt anslutning till åkern samt att kapa uthängande grenar och ta bort nedfallna träd från åkern. Borttagna träd och grenar ska forslas in i skogen och lämnas kvar.

Ovanstående inskränkning A4 gäller inte för stängsling av jordbruksmark markerad på karta i bilaga 1.2.

Ovanstående inskränkning A4 gäller inte heller för stängsling med ett lågt elstängsel i syfte att hindra vildsvin från att gå upp i fritidshusområdet. Ett sådant stängsel måste vara försett med genomgångar vid stigar och får inte avhålla allmänheten från att

vistas i reservatet. Stängslet får inte uppföras i strid mot strandskyddsbestämmelserna.

Ovanstående inskränkning A5 gäller inte för tillfälliga upplag inom jordbruksmark markerad på karta i bilaga 1.2, samt för tillfälliga upplag i samband med utfodring av vilt.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för underhåll och skötsel av befintlig luftledning, jordkabel, kabelskåp och transformatorstation i enlighet med gällande ledningsrätter.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för uppförande och underhåll av jakttorn, röjning av sly och kvistar vid därtill hörande siktgator och vid siktgator för jaktpass, skyltning om att jakt pågår eller uppmärkning av jaktpass och förbjudna skjutriktningar för en säker jakt.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för utfodring av vilt och att uppföra och underhålla foderautomater på som mest två platser.

Ovanstående inskränkning A7 ska inte utgöra hinder för att befintliga tillkapade träd för saltstenar får ersättas då de blivit uttjänade genom att tillkapa nya träd (kaphöjd på 1-2 m och med max 15 cm dbh) så det max finns tre aktiva platser med saltstenar inom reservatet.

Ovanstående inskränkning A9 ska inte utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med fyrhjuling eller motsvarande. Inskränkningen gäller heller inte för fastighetsägaren och ägaren till fastigheten Skär 1:8 vid transporter på befintlig mindre väg, markerad på karta i bilaga 1.2.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för underhåll av befintlig mindre väg markerad på karta i bilaga 1.2.

Ovanstående inskränkningar A7-A8 ska inte utgöra hinder för ägaren till fastigheten Skär 1:8 att i enlighet med officialservitut 04-83/370.1 använda område markerat på karta i bilaga 1.2 för bad- och båtuppläggningsändamål.

Ovanstående inskränkningar ska heller inte utgöra hinder för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. En sådan insats ska omgående anmälas till Länsstyrelsen i Södermanlands län.

- B. Intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken angående vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt är förpliktigade att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Røjning, utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggning och underhåll av friluftsanordningar såsom stigar, rastplatser och utsiktsplatser, samt uppsättning av informationstavlor.
3. Naturvårdande skötsel i form av strukturskapande åtgärder, plockhuggning, friställning av träd, skapande av luckor, reducering av gran, tillskapande av död ved, nätning av skyddsvärda lövträd för att förhindra bäverfällning, skapande av markstörning och sandblottor, återställande av naturlig hydrologi, våtmarksslätter samt åtgärder för att minska spridning av granbarkborre.
4. Betesdrift och stängsling om markägaren godkänner det.
5. Naturvårdsbränning om markägaren godkänner det.
6. Borttagande av träd som utgör säkerhetsrisk vid angränsande tomter.
7. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
8. Bekämpning av invasiva främmande arter.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Andra lagar, förordningar och föreskrifter

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området, bland dessa kan nämnas följande:

Ordningsföreskrifter

Länsstyrelsen har denna dag (dnr 5226-2025) beslutat om föreskrifter avseende rätten att färdas och vistas i reservatet samt ordningen i övrigt.

Fridlysningsbestämmelser

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Strandskydd

Området omfattas av strandskydd. Inom strandskyddat område är det enligt 7 kap. 15 § miljöbalken förbjudet att till exempel uppföra nya byggnader, ändra byggnader, uppföra anläggningar eller anordningar som hindrar eller avhåller allmänheten, gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer eller utföra andra åtgärder som kan påverka växt- och djurliv.

Vattenverksamhet

Åtgärder i vattenområden kan medföra att beslut i ärende om en anmälan om vattenverksamhet eller tillståndsansökan enligt 11 kap. miljöbalken behöver vinna laga kraft innan åtgärderna genomförs.

Invasiva arter

För att skydda miljön och samhället mot utbredningen och skadorna av invasiva främmande arter finns bestämmelser i EU:s förordning (1143/2014) kring förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Enligt den är det förbjudet att importera, sälja, odla, föda upp, transportera, använda, byta, släppa ut i naturen eller hålla levande exemplar av de arter som finns upptagna på den så kallade unionsförteckningen över invasiva främmande arter.

Skogsvårdslagen

Av 4 § skogsvårdslagen (1979:429) följer att lagen och föreskrifter som är meddelade med stöd av lagen inte ska tillämpas om de strider mot de inskränkningar och intrång som anges i A och B i detta beslut.

Insektsangrepp

Enligt 2 kap. 4 § växtskyddsförordningen (SFS 2022:795) får inte föreskrifter meddelade med stöd av 2 kap. 3 § samma förordning

strida mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. miljöbalken. Markägaren har inte något ansvar för att bekämpa eller förebygga insektsangrepp inom reservatet.

Fornlämningar

Inom naturreservatet finns i dagsläget inga registrerade fornlämningar. Dock finns två kända lämningar (L1985:2713 i KMR) som är klassade som "övriga kulturhistoriska lämningar". Dessa skulle eventuellt kunna utgöra fornlämningar om de bedöms uppfylla kulturmiljölagens krav för vad som utgör en fornlämning. Runt alla fornlämningar finns ett skyddat fornlämningsområde. Alla typer av markangrepp eller upplag inom 100 meter från fornlämningarna kräver samråd och tillståndsprövning enligt 2 kap. 12 § kultur-miljölagen (1988:950).

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Märsöns naturreservat
Naturvårdsregister ID	2065863
Kommun	Strängnäs
Församling/socken	Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö/Aspö socken
Lägesbeskrivning	På Märsön i Mälaren, från länsgränsen och österut. Ca 2,5 km norr om Aspö kyrka.
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap
Kulturgeografisk region	Mälardalen
Areal	95,3 ha, varav 77,3 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Skär 1:1 (privat)
Nyttjanderätter/servitut	Officialservitut för bad och båtuppläggning Skär 1:8, nyttjanderätt väg (muntlig överenskommelse) Skär 1:8, ledningsrätter.
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Södermanlands län

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Beskrivning av området

Märsöns naturreservat ligger på sydöstra delen av Märsön i Mälaren. Reservatets nordvästra gräns sammanfaller med länsgränsen mellan Södermanland och Uppsala län. Reservatet utgörs av en långsmal, delvis kuperad udde.

Den kuperade terrängen bidrar till variation i området, med mager hållmarkstallskog på höjderna, bördig blandskog i rikare sluttningar och svackor, samt sumpskogar i lågt belägna partier. Skogen i reservatet består främst av äldre triviallövskog med ädellövinslag, ädellövskog, lövblandad barrskog, bördig barrblandskog samt hållmarkstallskog. I området förekommer flera prioriterade skogstyper enligt den nationella strategin för formellt skydd, bland annat triviallövskog med ädellövinslag, ädellövskog och lövsumpskog. De två sistnämnda även utpekade som särskilt prioriterade.

Skogen är i stora delar flerskiktad med ett betydande inslag av gamla träd. De äldsta är troligen martallarna på hållmarkerna med en ålder på uppåt 300 år, men det finns även många äldre lövträd och granar. Senvuxna lövträd, framför allt av asp och björk, finns spritt i området. Det finns även jätteträd, av både ek, björk och gran. Dessa påträffas främst i kanterna mot åkermarken, samt i mer ljusöppna delar av skogen. Mångfalden av trädslag är stor och nästan alla inhemska trädslag finns representerade. I hela området finns det en stor andel död ved, såväl liggande som stående, av både barr- och lövträd. Stora myrstackar påträffas på flera håll.

Skogens karaktär varierar mycket inom reservatet. Den nordvästra delen, framför allt väster om åkermarken och i åkerbrynen, har en tydlig skogsbeteskaraktär med naturliga luckor och kjolgranar samt partier med ek och hassel. Rester av stängsel tyder också på att bete har bedrivits här längre tillbaka i tiden. På höjderna finns imponerande gammal gles tallskog. Mot norra sjökanten är skogen blockig och orörd sedan mycket länge med gamla tallar, gamla granar och mycket död ved.

Området hyser en rik kryptogamflora med flera rödlistade och skyddsvärda arter, bland annat flera svampar knutna till gynnsamma markförhållanden. Den ovanliga och fridlysta svampen bombmurkla har noterats i området. På flera gamla tallar växer talticka och på

död ved av gran förekommer bland annat ullticka och rynkskinn, vilka är knutna till områden med lång kontinuitet av skog. Bland lövskogsarter kan nämnas blekticka, som förekommer i olikåldrig skog med grov ek, och ekticka som är knuten till gamla senvuxna ekar med grov bark, oftast på bördig eller kalkrik mark. Här finns även kandelabersvamp som är knuten främst till död ved av lövträd med en rik, basisk bark och beroende av hög och jämn luftfuktighet i gamla, ostörda skogsmiljöer. Andra arter som också visar på områdets långa kontinuitet av skog är till exempel grovticka, barkticka, platt fjädermossa och fällmossa.

Strax öster om Skärsholm, i kanten av den öppna marken går en dikesliknande formation tvärs genom reservatet, från strand till strand. I Kulturmiljöregistret är denna kanal beskriven som en farled enligt folktron i bygden. Här finns även en stensättningsliknande lämning som skulle kunna härröra från en väderkvarn.

Märsöns naturreservat angränsar till några tomter (med främst fritidshus) i söder, på udden som benämns Vadholmsholm på kartan. I mitten av reservatet, vid Skärsholm, finns också en tomt med ett fritidshus. Ingen av tomterna ingår i reservatet. Märsöns naturreservat ligger nära fritidshusområdet Östra Märsön, som tillsammans med Västra Märsöns fritidshusområde utgör tätorten Märsön. På så sätt bidrar reservatet till att säkerställa tillgången till närbelägen natur för rekreation och friluftsliv för människorna som bor här. Området besöks regelbundet av närboende, men i nuläget finns inga markerade leder eller friluftslivsanordningar. Genom att anlägga markerade leder och rastplatser kan området bli ett än mer attraktivt rekreationsområde och utflyktsmål. Märsöns naturreservat har upplevelsevärden kopplat till naturskogskänsla med gamla träd och variationsrikedom där man kan vandra genom många olika skogstyper i bitvis kuperad terräng med fina utsiktspunkter. Här finns också många olika arter att upptäcka och studera för den intresserade.

Bevarande av områdets värden

Lövnaturskogar med ädellövträd har många skyddsvärda arter knutna till sig. Många av arterna är beroende av gamla träd, död ved och särskilda strukturer som i regel bara finns i äldre skogar, till exempel grova träd, hålträd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Därför är det viktigt att bevara och utveckla lövnaturskogar så att det kontinuerligt finns tillgång till miljöer och substrat för sällsynta arter knutna till dessa miljöer. Lövträden bör ges möjlighet att bli

gamla samtidigt som det är viktigt att säkerställa föryngring av nya lövträd för att bibehålla lövskogskontinuiteten över tid. Frihuggning av äldre lövträd kan förlänga deras livslängd och möjliggöra utvecklingen av grova trädstammar.

Att bibehålla och utveckla variationsrika brynmiljöer är en viktig naturvårdsåtgärd eftersom dessa miljöer kan hysa ett stort antal arter. Eftersträvarvärt är bland annat träd i olika åldrar, höjder och av olika trädslag, blommande buskar och träd, död ved, solbelysta trädstammar, luckor, partier med solexponerad mark och gärna några sandblottor. Variationen ger livsmiljöer åt många olika arter.

Skogsområden med tydliga tecken på tidigare skogsbete bör om möjligt skötas med bete för att bevara och utveckla den hävdgynnade floran. När bete inte är möjligt kan skogen ändå öppnas upp lite för att öka ljusinsläppet till marken och på så sätt gynna floran. Skötselåtgärder kan också utföras för att efterlikna skador som skapas av betesdjur, vilket kan gynna arter beroende av till exempel savflöden, hålträd med mera.

Naturvärden i områden av brandrefugial karaktär eller som naturligt främst präglas av intern beståndsdynamik, till exempel sumpskogsområden och bördig grandominerad skog, bevaras och utvecklas bäst genom naturlig succession. Dessa områden ska i stort sett få utvecklas fritt, men vid behov kan lövträd och tallar frihuggas samt inväxande gran och andra träd som hotar naturvärdena avlägsnas.

Tallskogar har historiskt sett oftast uppkommit och utvecklats genom återkommande skogsbränder och sannolikt har den talldominerade skogen på Märsön också tidigare präglats av bränder. Idag är det dock länge sedan skogen brann och det är svårt att hitta spår efter tidigare bränder. Troligen har skogen i bördigare delar påverkats av bete vilket har bidragit till en bitvis luckig skogsstruktur. För att bevara och utveckla naturvärdena och gynna arter knutna till tallskogsekologi bör skötseln inriktas på skötselåtgärder som syftar till att skapa substrat och markstörningar liknande de som uppkommer vid brand. Till exempel kan tallar behöva frihuggas för att ges möjlighet att bli gamla och grova, fläckar av vegetation och humus kan behöva skrapas bort för att nya tallfrön ska ha möjlighet att gro och yngre träd kan behöva skadas för att skapa kådimpregnerad ved. Om möjligt kan naturvårdsbränningar genomföras. Den naturvårdande skötseln ger

förutsättningar för en bibehållen kontinuitet av gamla träd och strukturer som är typiska för tallskogar.

I yngre bestånd av produktionskaraktär bör utvecklingen av naturvärden snabbas på för att stärka värdena i omgivande äldre skog. Här kan naturvårdande skötsel utföras för att gynna vissa trädslag, skapa variation, död ved och andra strukturer som det i dagsläget inte finns så mycket av i dessa delar av reservatet.

Friluftslivsvärdena ska bevaras och utvecklas genom att anlägga stigar, rastplatser och utsiktsplatser som gör det möjligt för besökare att uppleva områdets värden. Informationstavlor ska sättas upp och naturreservatets gräns ska märkas upp. Förutsättningarna för att anlägga en parkering ska utredas. Information om reservatets värden och deras bevarande tas fram och görs tillgänglig i olika kanaler. Alla anordningar ska hållas i gott skick och informationen hållas aktuell.

Nationella och regionala intressen

Området ligger i värdetrakten "Mälarens öar och strandskogar med omgivningar" som är utpekad för naturvärden knutna till ädellövskog och triviallövskog med ädellövinslag i Södermanlands strategi för formellt skydd av skog. Flera andra naturreservat finns på öar och kuster i omgivningen. Märsöns naturreservat kan på så sätt utgöra en viktig länk som ger arter, beroende av äldre skogar, möjligheter till spridning och fortlevnad.

Reservatet ligger inom riksintresseområde för friluftsliv (Prästfjärden-Grönsöfjärden-Gripsholmsviken) enligt miljöbalkens 3 kap 6 § samt riksintresse för rörligt friluftsliv som pekats ut i 4 kap 1 och 2 §§ miljöbalken för Mälaren med dess öar och strandområden.

Miljökvalitetsmål och friluftslivsmål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av Riksdagen antagna miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturreservatet är också en del i att förverkliga friluftsmålen, särskilt målen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Attraktiv tätortsnära natur*.

Ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det huvudsakligen inverkar positivt. Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet. Exempel på ekosystemtjänster i naturreservatet är vattenrening, luftrening och pollinering.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda beslutar Länsstyrelsen att förklara aktuellt område som naturreservat.

Beskrivning av ärendet

Dokumentation

Skogsvårdsstyrelsen inventerade skogen på Märsön år 1997. Då registrerades tre nyckelbiotoper bestående av mindre strandskogsområden med äldre lövskog av framför allt klibbal. Även ett naturvärdesobjekt i form av ett lövskogsområde med gammal björk på nordöstra delen av Vadholmsholm registrerades vid denna inventering. Något senare, år 2002, inventerades även Trillingholmen av Skogsvårdsstyrelsen och registrerades som nyckelbiotop bestående av äldre barrskog och lövrik barrskog med rik förekomst av död ved och vedsvampar.

Reservatsbildningen

Överenskommelse om intrångsersättning för Märsöns naturreservat har skett i två steg; först för den nordvästra halvan, kallad Märsö, och sedan för den sydöstra halvan, kallad Vadholmsholm.

Processen med formellt skydd av Märsö inleddes genom att en avverkningsanmälan inkom till Skogsstyrelsen i november 2013. Skogsstyrelsen besökte området i fält och konstaterade att stora delar av skogen på Märsö hade höga naturvärden. Därför registrerades ett område om ca 20,5 ha, bestående av lövrik barrnaturskog, hållmarkstallskog, strandskog och lövträdsrika skogsbryn, som nyckelbiotop (N 54-2014).

Efter kontakter med markägaren och Länsstyrelsen överlämnade Skogsstyrelsen ärendet till Länsstyrelsen för fortsatt dialog med markägaren om formellt skydd av skogen på Märsö. Förslag till syfte och föreskrifter för ett naturreservat togs fram och diskuterades med markägaren. En värdering gjordes i augusti 2014. Ändringar och tillägg av undantag från föreskrifterna gjordes i flera omgångar efter synpunkter från markägaren. Dialogen resulterade så småningom i en att en överenskommelse om intrångsersättning för det planerade naturreservatet undertecknades hösten 2016.

Tidigare samma år hade ägaren till den dåvarande fastigheten, som omfattade den sydöstra halvan av Märsöns naturreservat (Vadholmsholm), tagit kontakt med Länsstyrelsen. Denna var intresserad av att inleda en dialog om formellt skydd även för Vadholmsholm. Processen med att komma överens om syfte och föreskrifter för Vadholmsholm påbörjades. Under tiden såldes dock fastigheten till ägaren av fastigheten som den redan intrångsersatta delen av Märsön ligger på. Förhandlingen fortsatte med den nya ägaren som nu alltså var ägaren till hela Märsön (från länsgränsen i nordväst till udden längst i sydöst). Angrepp av granbarkborre hade uppstått på Vadholmsholm och även i några mindre områden inom det redan intrångsersatta området Märsö. Markägaren, Naturvårdsverket och Länsstyrelsen förde dialog om hur angreppen skulle åtgärdas inom ramen för förhandlingen av det planerade naturreservatet på Vadholmsholm. En värdering togs fram under augusti 2019.

I överenskommelsen om intrångsersättning för Vadholmsholm och i ett tilläggsavtal till överenskommelsen om intrångsersättning för Märsö kom parterna överens om att markägaren fick genomföra

restaureringshuggning inom några ytor som hade markerats på en bilagd karta. Överenskommelsen om intrångsansättning undertecknades i juni 2020. Restaureringshuggningen genomfördes i början av 2022.

Naturresevatets gräns mättes in av Skogsstyrelsen under hösten 2020.

En fastighetsutredning utfördes av Lantmäteriet våren 2023 för att utreda vilka inskrivna rättigheter om finns inom resevatetsområdet och även för att utreda ägandeförhållandena till vägen som leder fram till resevatet.

Under framtagandet av beslut och skötselplan har dialog förts med markägaren kring resevatets skötsel och utformningen av beslutet.

Ärendet har i huvudsak handlagts av naturresevatshandläggare Ylva Linnman. I samband med remissen övertogs ärendet av naturresevatshandläggare Peter Lantz.

Remiss

Innan förslaget till beslut sändes på remiss genomfördes samråd med Naturvårdsverket via DOS – länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens dåvarande gemensamma handläggarstöd för samråd enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

Under hösten 2025 sändes förslaget till beslut på remiss till sakägare och andra berörda. Fyra yttranden har kommit in till Länsstyrelsen.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och Länsstyrelsens bemötande

Förslaget till beslut sändes på remiss till sakägare och andra berörda i oktober 2025. Följande yttranden har inkommit.

Fastighetsägaren har framfört några mindre synpunkter på föreskrifter kopplade till jakten. Länsstyrelsens bemötande: undantag för jakt finns både i A-föreskrifterna och i de ordningsföreskrifter som Länsstyrelsen beslutar om i separat beslut.

Naturskyddsföreningen Strängnäs tillstyrker förslaget men har lämnat några synpunkter på skötselplanen:

Prioritering att lägga igen körskador och att lägga igen några diken.
Länsstyrelsens bemötande: ej prioriterat.

En möjlighet till angörings- eller bryggplats. Länsstyrelsens bemötande: får bli en senare fråga, som måste förankras hos fastighetsägaren och hanteras enligt de regler som finns för strandskydd och vattenverksamhet.

Riktad inventering av svamp, främst bombmurkla. Länsstyrelsens bemötande: ej aktuellt i skötselplanen men kan bli en del av uppföljningen.

Fastighetsägare i sydöstra delen av Märsön, precis utanför reservatet: den stig som markerats i skötselplanen går för nära husen. Länsstyrelsen bemötande: stigens sträckning är ändrad.

Information

Beslutet kungörs i ortstidning. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. Eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast tre veckor efter att beslutet kungjorts.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 3 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Robert Andrén med naturreservatshandläggare Peter Lantz som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Anna-Karin Lindblad Wieslander, tf. chefsjurist Maria Pettersson, avdelningschef Erik Hjortsberg, enhetschef Stefan Henriksson och naturvårdshandläggare Markus Forsberg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

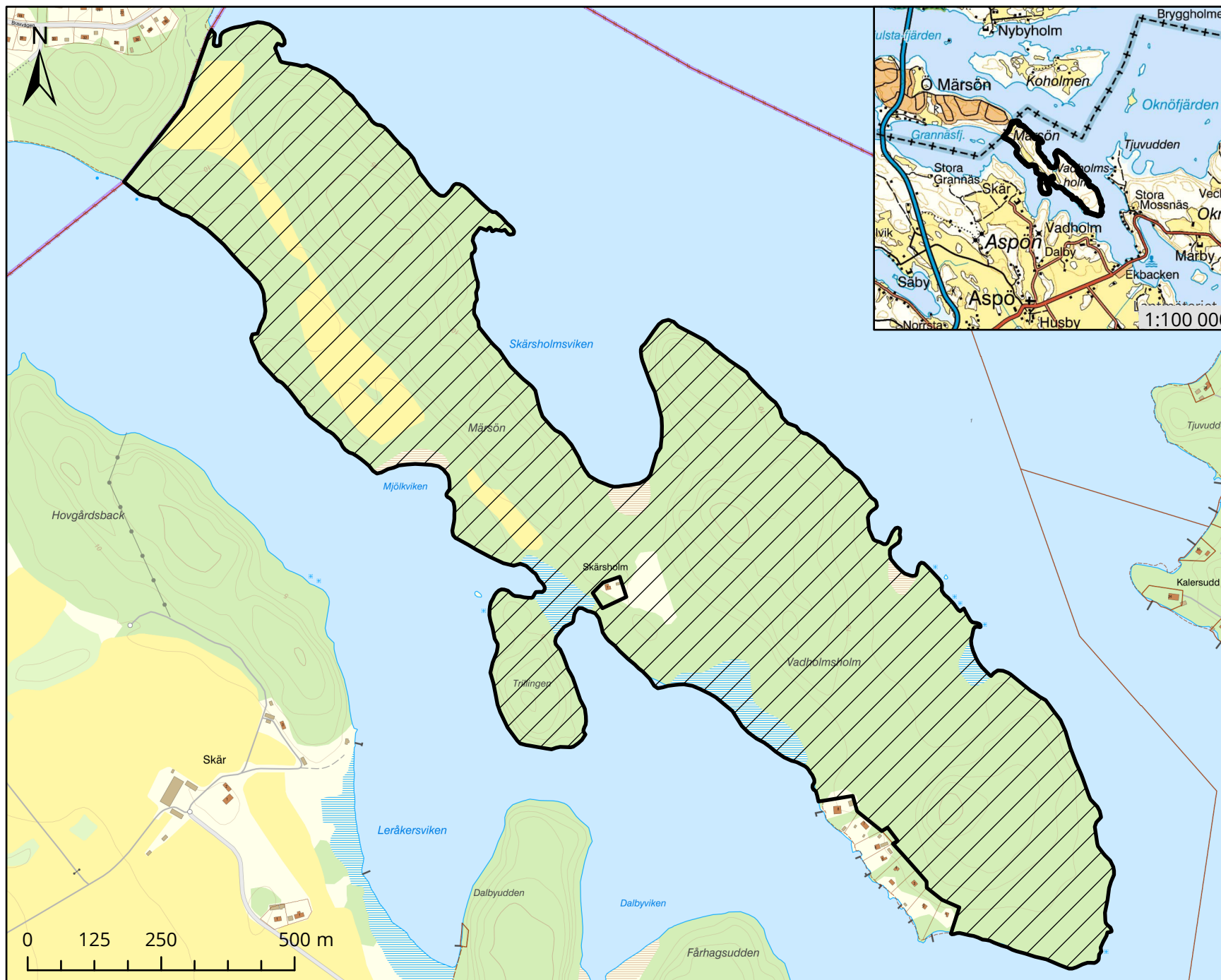
Hantering av personuppgifter

Information finns på

<https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/om-lansstyrelsen-i-sodermanland/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html>

Bilagor

- 1.1. Beslutslista
- 1.2. Lista med undantag från inskränkningar
2. Skötselplan med bilagor
3. Överklagandehänvisning regeringen

Beslutskarta

Bilaga 1.1

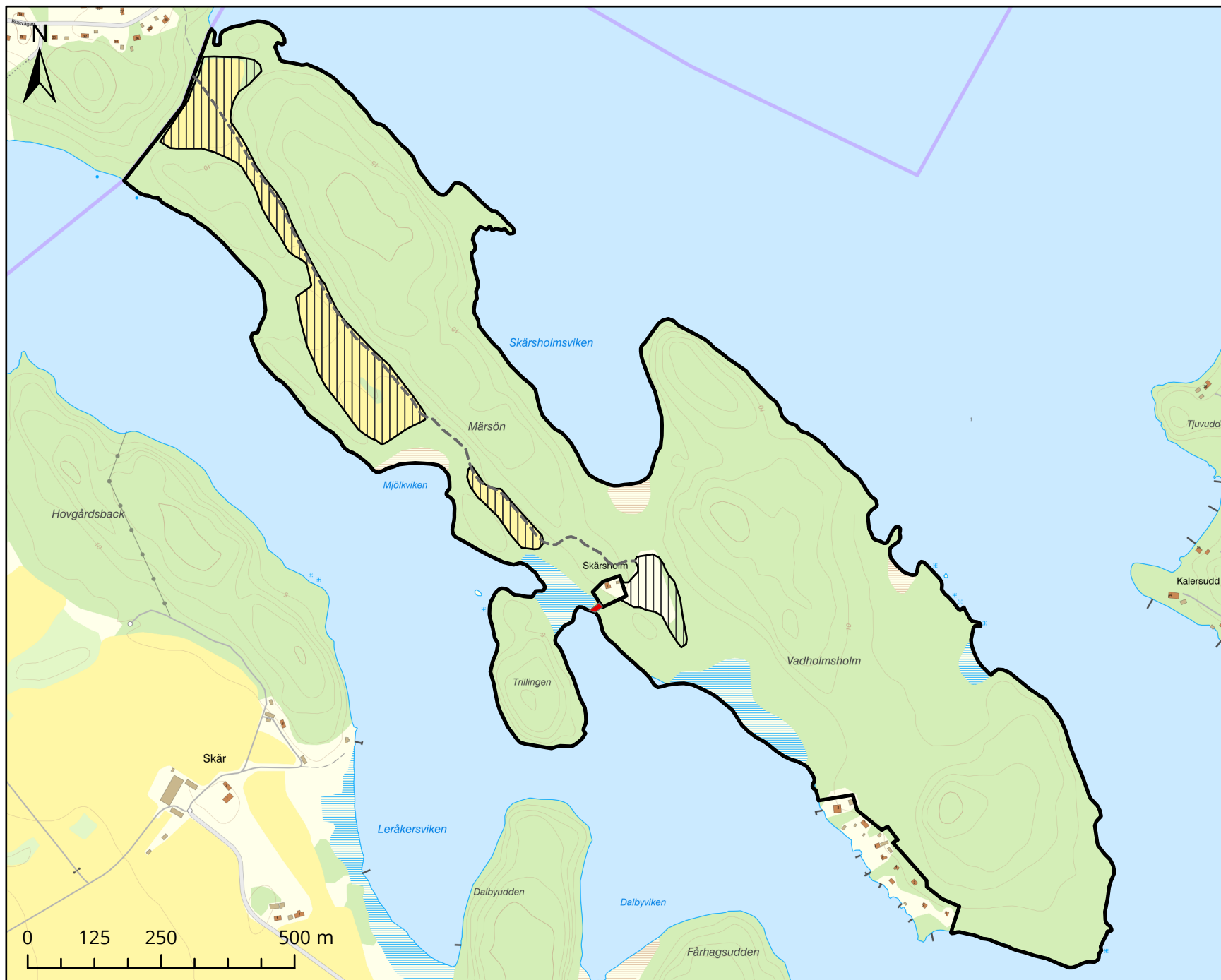
Länsstyrelsens beslut om
Märsöns naturreservat.
Dnr 2334-2023, 2026-01-19

 Naturreservat

Skala: 1:10 000 [A4]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Södermanlands län

Undantag från inskränkningar

Bilaga 1.2

Länsstyrelsens beslut om
Märsöns naturreservat.
Dnr 2334-2023,
2026-01-19

- Naturreservat
- Undantag för befintlig mindre väg
- Undantag servitut för båtuppläggning/bad
- Undantag för jordbruksmark

Skala: 1:10 000 [A4]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Södermanlands län